

כל הבשר פרק שמיני חולין

גז א ב מיי פ"ט מה' מ"א הלכה ח וע"ש טושי"ע י"ד ס' כז סעיף ב:
גה ג מיי פ"ט מה' הלכה ח:
גה ד ה ו מיי פ"ט מה' וע"י בהשגות ובמ"מ וזכ"מ סג ס' טושי"ע י"ד ס' כז סעיף ב:

רבינו גרשום

שנסחט החלב ממנו ברתיה אסור הבשר חלב אמאי שרי כו' רב אמר לוקה על אכילתו. כלומר דאכל כשיעור בין בשר ובין חלב ואינו לוקה על בישולו כלומר ולא בשול אלא חצי שיעור: לעולם לא מצטרפי וחבא במאי עסקין בבא מורה גדולה של בשר. בחלב מבושל ולקח חצי זית מאותו בשר וחצי זית מאותו חלב וחזרו ובישלו פעם אחת אבישלו לא ליק דכבר מבושל אאכילה ליק דאכיל כזית אסור. באי זה בישול אמרו כל שאחרים אוכלין אותו כלומר דמתחלה לא נתבשל כל צרכו ובא הוא ונטל חצי זית מזה וחצי זית מזה ובישלו כל צרכו: ואפשר לסתמו עצמו תנאי היא. כלומר ר' יהודה דס"ל חתיכת עצמה נעשית נבילה הוא [ס"ל] אפשר לסתמו אסור והכמים דסבירא להו עד שיתן טעם ברוטב כלומר אינו סבירא להו אפשר לסתמו מותר לפי אין אסור עד שיתן טעם ברוטב: א"ר נראין דברי רבי יהודה בשלא ניער בו. כלומר ר' יהודה דסבירא ליה חתיכה עצמה נעשית נבילה נראין דבריו בשלא ניער בו. כי לא ניער ולא כסה לא אולי ניצוצות בכל הקדרה ובלעה חתיכה ונעשית נבילה ואסרת כל החתיכות ודברי חכמים בשניעור ושכסה דאולי ניצוצות בכל הקדרה ולא אחת ואולי החלב בכלהו חתיכות ואינו אסור עד שיתן טעם בכלהו חתיכות ובקיפה וברוטב:

אמאי מותר חלב נבלה הוא. מכאן היה מדקדק רבינו שמואל דלמ"ד מין במינו לא בטיל כריך מרי ששים ששים צרוטב לבטל טעם חתיכת נבלה וששים בחתיכת היתר לבטל רוטב היוצא מן הנבלה וקשה לר"י לדבריו דמשני גדי אסרה תורה ולא חלב בעלמא חתיכה של היתר נעשית נבלה מדרבנן וזריך ששים כנגד כולה דמדאורייתא לא כריך ס' אלא כנגד האיסור הנבלה זה א"כ אע"ג דגדי אסרה תורה ולא חלב מ"מ מדרבנן החלב עלמא נאסר כשאר איסורין דמאי שנה משאר איסורין ויאסור כל חלב שצוירה אלא ודאי כיון שהחלב הנפלט מן הבשר לא נעשה נבלה אלא מטעם ששר המעורב בו אין לו דין חלב טעמא אלא מתבטל בחלב שצוירה כמו שמתבטל טעם שר האסור ולא חשיב מין במינו והכי נמי רוטב הנפלט מן הנבלה אין לו דין מים אסורין שלא להתבטל במים אחרים אלא יש לו דין שר נבלה שמתבטל שפיר במים שצדקה והא דקאמר חלב נבלה הוא וקאי הכי במסקנא היינו דוקא צבצר בחלב שכל אחד לבדו היתר וכשנתבטל יחד עשה הכתוב הכל כנבלה והוא חלב היוצא מן הטרפה ולכן לוקה על חצי זית חלב הנבלה מחצי זית שמנונית צבצר אכל מים הנפלים מן הנבלה אין נאסרין אלא מחמת טעם הנבלה המעורב בהן ואין מצטרפין ללקות עליהן משום נבלה ומכאן יש להוכיח דתבלין הצלועים מחלב או מדם ונפלו לקדרה מתבטלין בששים ואע"ג דנותנין טעם אפי' באלף מותר דאילו חמור מן האיסור הנבלה בהן:

גרי אסרה תורה ולא חלב. והא דנקט מית צבצר בתוך יורה גדולה משום דאס נפל לתוך חלב מועט היה נחשב הכל כגדי משום שמנונית הבשר המעורב בחלב ולא נתבטל:

שנפלא אתוך יורה רותחת דמבאע בלע מפלג לא פלג. מימה דצבר הנראה לעינים הוא דפליט דכשנותנין ירק בקדרה רותחת משתנה מראית המים מן הירק וכן צבצר שומן נימוח לתוכה ונראה השמנונית על

הרוטב ופי' רבינו שמואל דהא דקאמר מפלט לא פליט היינו עד שיהא שבע מזבלות אכל לאחר שבע חוזר ופולט וכן פירש הרב רבינו שמועיה סוף סוף כי נייח הדר פליט היינו כי נייח מצליעו ומשני שקדם וסלקו קודם שגמר צליעתו ואותן כלים וקערות האסורות כשמגעליים אותם בתוך יורה גדולה ומניחין אותן מצפנים כשהמים רותחין היה מנריך רבינו שמואל להניחם שעה גדולה עד כדי שיהא להם שהות לגמור צליעה ולחזור ולפלוט א"כ וצבר מימה הוא דמי בקי לידע שיעור זה ואומר ר"מ דהא דקאמר הכא מצלע בלע מפלט לא פליט היינו לא פליט מה שבלע עכשיו אכל מה שהיה בלוע מקודם פליט ואין להחזיר מטעם זה להגעיל כלי שהוא בן יומו כשאין במים ששים לבטל האיסור ולהניחן בפנים כשהן רותחין משום דמים מצלע בלעי האיסור שצבלי ולא פלטי דבמים שהן זלוילים לא שייך לומר צליעה דלא בלעי אלא שמתערב בהן האיסור וגם אין סבירא לומר דכי היכי דאמר מצלע בלע מפלט לא פליט מה שבלע הכי נמי מפלט פליט מצלע לא בלע מה שפלט ועוד דא"כ יהא אסור להגעיל שני כלים זה אחר זה דבהגעלת הראשון נאסרו המים והשני יבלע מן המים האסורין דודאי פליטת עממו לא יבלע אכל פליטת כלי אחר יבלע וגם כלי הראשון אינו מכניס כולו צבת אחת במים רותחים וא"כ מה שנכנס תחלה פולט וז' השני שמכניס א"כ בלע מה שפלט דרו הראשון לכן נראה דאין להגעיל כלי בן יומו כשאין במים ס' לבטל והגעלה דמזין דלא אסרה תורה אלא בן יומו^ה לא הגעילו אלא כלים קטנים בתוך הגדולים שהיה במים ששים לבטל האיסור וצבר פסח קודם ארבע שעות מותר להגעיל כלי של חמץ אע"פ שאין במים ס' דאיכא ג' נומי טעם של היתר החמץ נ"ט ככלי והכלי נ"ט במים והמים חוזרין וצולעין ככלי ועדיין הוא היתר שהוא קודם הפסח: ^ה וְדַבְרֵי חֲכָמִים בְּשִׁנְיַעַר מֵאֵי נִיעַר אֵי־יֵמָא נִיעַר בַּסּוּף וְרָא בַתְחַלְהָהּ הֵימָּן לְמִפְרָךְ מַכְלָל דְּלִרְבָּנָן אֲפִילוּ לֹא נִיעַר כֻּלָּן מִצִּלְע בִּלְע מִיפְלַט לֹא פִלִּיט אֲלֵךְ דְּפִרְיָךְ טַפֵּי שְׁפִיר:

חלב אמאי מותר. הרי חלב מעט שנבלע צבצר נעשה נבלה שהרי נאסר וכשחזר ונפלט צבצר החלב הוה ליה מין במינו חלב אסור בחלב היתר ורב אית ליה [וע"ל ק.] מין במינו לא בטיל: **חלב נבלה הוא**. זה שנבלע ונאסר: **גדי אסרה תורה ולא חלב**. ואפילו חלב מותר ואפילו היה צבצר שיעור גדול לתת טעם שר בכל החלב ס"ל נמי לרב דחלב מותר: **חלי זית חלב**. הכי משערינן יין וחלב וכל משקה לשערו צבצית מציא כוס מלא משקין ומציא זית וזמן לתוכו הית והמשקה יוצא לתוך וההוא דנפיק הוי כזית וכך היא שנויה בתוספתא בפרק מזיר שאכלו: **לוקה על אכילתו**. דכזית איסור אכל: **ואינו לוקה על צבולו**. לקמן מפרש טעמא שצבול נעשה כזית: **לעולם קסבר רב חלב נמי אסור גרסי**. היכא דיש צו טעם איסור או איסור מינו בלא טעם: **והא צבאי עסקין**. דאמר רב לעיל [וע"ל] צבצר אסור חלב מותר כגון שנפל אותו זית לתוך יורה רותחת דמה שצולע אינו פולט שכל זמן שאינו נח מרתחמותיו אינו פולט: **כשקדם וסילקו**. לאותו זית קודם שתנוח: **לעולם לא מצטרפי**. לעשות איסור א"כ היה צו בתחלה כשיעור וכי אמר רב לוקה על אכילתו שצא מורה גדולה ולצדדיו אמר רב למילתיה אכל חצי זית צבצר וחצי זית חלב הצא מורה גדולה שנתבטל צה שיעור מזה ומזה ונאסרו לוקה על אכילתו שאכל שיעור שלם איסור של שם אחד ואין לוקה על צבולו דאס בשל כחצי זית צבצר וכחצי זית חלב זה עם זה לפי שאין מצטרפין מכלל היתר לקרות איסור עד שיהא בכל אחד ליעשות איסור לעצמו: **אחרים**. עובדי כוכבים. כלומר שנתבטל כל דבריו: **כיון שנתנה טעם באותה חתיכה**. כלומר כיון שיש צה כדי ליתן טעם באותה חתיכה הכל אסור ואפילו ניער את הקדרה דאיכא למימר נחלק לכוון והרי אין צו כדי לאסור אפ"ה אסור וטעמא מפרש לקמיה: **מפני שהן מינה**. לפיכך אסרת כולן ואפילו הן אלף שש בהן כדי לבטל חתיכת האיסור כו' דכיון דמינו ניניהו לא בטיל טעמא

חלב אמאי מותר חלב נבלה הוא לעולם קסבר רב אפשר לסוחטו אסור ושאיני התם דאמר קרא י' לא תבשל גדי בחלב אמו גדי אסרה תורה ולא חלב וסבר רב גדי אסרה תורה ולא חלב והא איתמר חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלו זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו ואי ס"ד גדי אסרה תורה ולא חלב אאכילה אמאי לוקה חצי שיעור הוא אלא לעולם קסבר רב חלב נמי אסור והכא במאי עסקין כגון שנפל לתוך יורה רותחת דמבאע בלע מפלט לא פלג סוף סוף כי נייח הדר פליט יכשקדם וסילקו גופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלו זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו מה נפשך אי מצטרפין אבשול נמי לילקי אי לא מצטרפין אאכילה נמי לא לילקי לעולם לא מצטרפי ובבא מורה גדולה ולוי אמר י' אף לוקה על בשולו וכן תני לוי ^ה במתניתין ^ב כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בשולו ובאי זה בשול אמרו בבשול שאחרים אוכלין אותו מחמת בשולו ואפשר לסוחטו עצמו תנאי היא דתנאי ^ה טפת חלב שנפלה על החתיכה כיון שנתנה טעם בחתיכה החתיכה עצמה נעשית נבלה ואסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דברי ר' יהודה והכ"א עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות אמר רבי י' נראין דברי ר' יהודה בשלא ניער ושלא כסה ודברי חכמים ^ה בשניעור וכסה מאי לא ניער ולא כסה אילימא לא ניער כלל ולא כסה כלל מבלע בלע מפלט לא פלג ואלא ה"ל ניער בתחלה אלא בסוף ולא כסה בתחלה אלא בסוף אמאי הא בלע וכל פלג קסבר אפשר לסוחטו אסור מכלל

צבצר דנפיק מיניה שאף טעם הצבצר נאסר: **וחז"ל עד שסמן טעם בו**. קס"ד דאטפה קיימי עד שיהא צה כדי ליתן טעם כבולס אין כאן איסור אפילו בחתיכה ראשונה מפני שהוא חוזר ונאסר: **קיפה**. דק דק של צבצר שירד לשולי קדרה: **נראין בו**. מפרש לקמיה כולה מילתא דרבי: **ניער**. הגיס צה צמגיס. המנער את הקדרה מתפשט טעם צבולה וכן המכסה אותה מפני שמי השוליים עולין עד ^ה פה ויורדין: **אילימא לא ניער כלל**. אמאי נאסרות האחרות: **מצלע בלע**. היא חתיכה: **מפלט לא פליט**. באחרות את טעם החלב שהחלב בגגה של חתיכה הוה: **לא ניער בתחלה**. וקבלה החתיכה את הטעם וא"כ ניער וחזרה ופלטתה באחרות: **הא בלע והא פלט**. מה שבלעה וחזרה להיתרה והאיסור שיצא ממנה אין צו כשיעור לאסור: **קסבר אפשר לסוחטו אסור**. מפני שכולה נעשית איסור וכל הנאסר ממנה אסור וכל הנשאר צה אסור וכיון דאף טעם שצה נאסר חוזר ואסר האחרות אפילו הן אלף דמין במינו לא בטיל:

ופריכין המים והשני יבלע מן המים האסורין דודאי פליטת עממו לא יבלע אכל פליטת כלי אחר יבלע וגם כלי הראשון אינו מכניס כולו צבת אחת במים רותחים וא"כ מה שנכנס תחלה פולט וז' השני שמכניס א"כ בלע מה שפלט דרו הראשון לכן נראה דאין להגעיל כלי בן יומו כשאין במים ס' לבטל והגעלה דמזין דלא אסרה תורה אלא בן יומו^ה לא הגעילו אלא כלים קטנים בתוך הגדולים שהיה במים ששים לבטל האיסור וצבר פסח קודם ארבע שעות מותר להגעיל כלי של חמץ אע"פ שאין במים ס' דאיכא ג' נומי טעם של היתר החמץ נ"ט ככלי והכלי נ"ט במים והמים חוזרין וצולעין ככלי ועדיין הוא היתר שהוא קודם הפסח: ^ה וְדַבְרֵי חֲכָמִים בְּשִׁנְיַעַר מֵאֵי נִיעַר אֵי־יֵמָא נִיעַר בַּסּוּף וְרָא בַתְחַלְהָהּ הֵימָּן לְמִפְרָךְ מַכְלָל דְּלִרְבָּנָן אֲפִילוּ לֹא נִיעַר כֻּלָּן מִצִּלְע בִּלְע מִיפְלַט לֹא פִלִּיט אֲלֵךְ דְּפִרְיָךְ טַפֵּי שְׁפִיר:

א) ז"ל בתמטא רש"ל, ב) תוספתא דמכות פ"ג ה"ד, א) תוספתא פ"ח ה"ב, ד) ע"י תוספתא לעיל ז"ל א"ל, ו) ז"ל א"ל, ו) ז"ל א"ל, ז) ז"ל א"ל, ח) פסחים מד: ז) ע"י ש"י, ע"י א"ל.

תורה אור השלם

1. ראשית בבורי אדמתך תביא בית יי אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו:

שמות כג יט

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ניער וכו' על פיה ויורדין:

